

Socialdemocràcia: molt per renovar

La socialdemocràcia (SD) apareix actualment com un conjunt de partits desconcertats i sense nord. Malgrat les diferències segons els països, podem detectar l'existència d'almenys tres problemes a l'SD europea: un pel fet de ser SD, un altre per ser europea, i un altre associat a les ombres, als déficits, de la seva pròpia tradició. Els tres s'evidencien en aquest context de crisi econòmica i financera.

En primer lloc, l'SD mostra avui la manca d'un projecte clar i diferenciat. A principis del segle XX, dirigents de la Segona Internacional van qüestionar la via revolucionària del marxisme ortodox, apostant per una via reformista dins dels sistemes parlamentaris. Eduard Bernstein fou el teòric principal del que els seus contraris van anomenar "revisionisme" –la posició que volia revisar, és a dir, tornar a considerar, les principals tesis del marxisme revolucionari-. Malgrat que Bernstein va ser expulsat de l'organització, al final fou el seu socialisme reformista i democràtic, i no Marx, el triomfador entre els partits socialdemòcrates dels països europeus occidentals.

El gran moment de l'SD va ser la segona postguerra, especialment fins a mitjans dels anys setanta. El producte estrella: els estats de benestar (EB). Malgrat que també hi van participar partits democristians, social liberals, conservadors i d'altres, l'SD ha estat la gran valedora dels EB, també en les crisis posteriors. Les polítiques econòmiques basades en la concepció del liberal anglès Keynes semblava fer congruent la lògica del creixement amb la lògica de correcció de les desigualtats. Economia i ètica podien anar de bracet. Semblava que s'havia trobat una mena de pedra filosofal del progrés socioeconòmic, un capitalisme social de benestar que millorava la vida de la majoria de la població i facilitava la pau social. El procés coincidia, a més, amb els inicis de la integració europea i amb una clara liberalització dels costums (pràctiques sexuals, feminisme, expansió de la llibertat d'expressió, pèrdua d'influència de les esglésies organitzades, especialment del catolicisme...). Així, tota

una sèrie d'elements semblaven encaixar en un projecte "progressista", malgrat que no hi hagués cap teoria que donés una explicació global del que estava passant. Els EB impulsats per l'SD van esdevenir un model de referència al món.

Però a la vida política quasi res no és permanent. Amb les crisis dels anys 70, 90 i, sobretot, la crisi actual, les posicions de l'SD van passar primer a la defensiva, i després a un desconcert i una manca d'iniciativa reconeguts. Amb la globalització,

són això, estats. En la crisi actual, l'SD no té respostes quan la Comissió Europea es veu marginada i impotent, amb dirigents volàtils o merament decoratius. És patent la inexistència del govern econòmic europeu que l'SD deia impulsar. Resulta urgent una federalització econòmica a Europa: fiscalitat, mercat laboral, unió bancària, un BCE amb atribucions semblants a la Reserva Federal americana. Sense això, el projecte europeu no serà mai creïble ni decisiu en l'escena internacional. Europa hauria de dir què vol ser. Manquen un projecte i un missatge clars. Falta política i sobra administració. És un altre indicador d'un desconcert en el qual participa l'SD.

Finalment, l'SD mostra deficiències d'estatalistes també pel que fa tant a la integració internacional com al pluralisme intern dels estats. El seu programa deixa àrees molt descuidades –multiculturalitat, minories lingüístiques, nacions minoritàries...-. L'SD se sent còmode només amb els nacionalismes d'estat. Però es tracta de partits intel·lectualment mal preparats a l'hora d'encarar l'acomodació política de realitats com Escòcia o Catalunya. Mostra una tendència a l'unitarisme, embolicada en conceptes que al seu moment van ser emancipadors, com ara ciutadania, sobirania popular, però que després sovint s'han transformat en reaccionaris en marginar el pluralisme intern dels estats empírics.

L'SD tradicional ha perdut atractiu, especialment la de tradició afrancesada (com l'espanyola). Caldrien programes clars de creixement sostenible, de combi-

AVALLONE

el "keynesianisme en un sol país" estava mort. I l'emergència de nous fenòmens aliens al paradigma SD –multiculturalitat, nacions sense estat...– ha agafat aquesta tradició sense discurs ni capacitat de reacció. L'SD actual té dificultats per mostrar un perfil propi en funció dels valors que històricament l'han impulsada. Uns valors que cal també renovar per sortir de l'economicisme i de l'estatalisme associats a l'SD tradicional.

En segon lloc, l'SD arrossega els problemes de la manca d'un projecte polític europeu. En termes pràctics, l'SD s'ha concretat durant dècades només a escala local, és a dir, estatal. Els estats de benestar

nació entre mesures ecològiques i energètiques, de protecció "liberal" de la privacitat i de les llibertats individuals i col·lectives, d'aprofundiment del pluralisme i dels drets de les minories, amb una aposta decidida per les institucions internacionals per sobre de sobirania estatal. L'SD catalana hauria d'aprendre a volar sola, i deixar de banda la seva ridícula minoria d'edat i l'obsolet sucursalisme que mostra, tot impulsant Catalunya com una societat de benestar amb personalitat pròpia projectada al món, sense les rèmores d'un estat hostil i d'una SD espanyola molt antiquada en termes liberals, democràtics i de pluralisme.●